

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора Кравцової Тетяни Миколаївни на дисертацію Янішевської Катерини Дмитрівни «Правовий статус податкового агента як суб'єкта фінансового права», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Податки та збори України відіграють важливу роль у формування державного та місцевих бюджетів. На сьогодні повноцінне здійснення державою своїх функцій у сфері соціального забезпечення, охорони правопорядку тощо багато в чому залежить від ефективного адміністрування податків і зборів. У таких відносинах важливе місце належить податковим агентам як суб'єктам фінансового права.

Поряд з цим аналіз чинного законодавства свідчить про неоднозначний підхід до визначення статусу податкового агента як суб'єкта фінансового права, зокрема мова йде про ототожнення статусу податкового агента зі статусом платника податків. Виходячи з чого питання конкретизації статусу податкового агента має важливе значення. Крім того в умовах реформування Державної фіскальної служби України дослідження статусу податкового агента набуває актуальності, оскільки належна взаємодія та становлення горизонтальних відносин між органами Державної фіскальної служби України і податковими агентами неможлива без конкретизації статусу останніх на законодавчому рівні.

Виходячи з викладеного актуальність теми дисертаційного дослідження Янішевської Катерини Дмитрівни є очевидною. Крім того про актуальність теми дисертаційного дослідження свідчить те, що робота виконана відповідно до Стратегічного плану розвитку Державної фіскальної служби України на 2015–2018 роки, затвердженого Наказом Державної фіскальної служби України від 12 лютого 2015 р. № 80, науково-дослідної теми навчально-наукового інституту права Сумського державного університету «Діяльність органів публічної влади

щодо забезпечення стабільності та безпеки суспільства» (№ 0114V001904) та Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 р.

Обґрунтованість наукових досліджень дисертації, їх достовірності й новизни. Ступінь обґрунтованості та достовірності результатів наукового дослідження підтверджується використанням низки загальних та спеціальних наукових методів наукового пізнання. Вони свідчать про наявність теоретичного рівня підготовки дисертанта, а також його обізнаність у сучасних правових проблемах, що стосуються визначення правового статусу податкового агента як суб'єкта фінансового права України.

Окрім цього їх застосування визначає логічну побудову дисертації, та дозволяє послідовно реалізувати мету і завдання дослідження, серед яких: проведення періодизації становлення і розвитку інституту податкового агента в Україні (с. 36-37); визначення місця податкового агента у системі суб'єктів фінансового права, з'ясування сутності основних принципів його діяльності (с. 75-76); визначення поняття, структури правового статусу податкового агента як суб'єкта фінансового права в Україні та сформулювати пропозиції щодо його удосконалення (с. 91-92); характеристика прав, обов'язків та відповідальності податкового агента як суб'єкта фінансового права, визначення основних напрямків їх удосконалення (с. 117-118); визначення специфіки та недоліків взаємодії між податковим агентом та органами Державної фіскальної служби України і обґрунтування напрямків їх усунення (с. 181-182); узагальнення зарубіжного досвіду щодо визначення правового статусу податкового агента та можливості його впровадження в Україні (с. 182-193).

Наукова новизна підтверджується також тим, що дисертантом вперше: надано визначення понять «фінансово-правовий статус податкового агента», «принципи діяльності податкового агента» (с. 75-76); визначено поняття, види та форми взаємодії між податковим агентом та органом Державної фіскальної

служби України як суб'єктів фінансового права (с. 181-182); запропоновано конкретні зміни до національного законодавства, що конкретизують права і обов'язки податкового агента і удосконалюють його правовий статус як суб'єкта фінансового права (с. 194-196).

Досягнення дисертантом поставленої на початку мети дослідження обумовлюється також вивченням зарубіжного досвіду визначення правового статусу податкового агента та можливості його практичного використання в Україні (с. 182-193).

Вкрай актуальним на сьогодні залишається питання становлення партнерських відносин між податковим агентом та органом Державної фіскальної служби України. А тому позитивним є дослідження дисертантом нових способів вирішення спорів між вказаними суб'єктами без залучення третьої сторони – суду. Зокрема, мова йде про доцільність запровадження медіації як перспективного способу вирішення суперечностей між податковим агентом та органом Державної фіскальної служби України на добровільній основі (с. 181-182).

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес:

– науково-дослідній сфері – за основу для подальшого дослідження правового статусу податкового агента як суб'єкта фінансового права (акт впровадження результатів дисертаційного дослідження у наукову діяльність Сумського державного університету від 23.03.2017 р.);

– правотворчості – в ході внесення змін і доповнень до нормативно-правових актів, що регламентують правовий статус податкового агента як суб'єкта фінансового права;

– правозастосовній діяльності – з метою покращення практичної діяльності Державної фіскальної служби України у відносинах із податковим агентом (акт впровадження результатів дисертаційного дослідження у правозастосовну діяльність ГУ ДФС у Сумській області від 10.10.2017 р.);

– освітньому процесі – під час підготовки підручників і навчальних посібників з дисциплін «Податкове право» та «Фінансове право» (акт впровадження результатів дисертаційного дослідження у навчальний процес Сумського державного університету від 23.03.2017 р.).

Повнота викладення матеріалів в публікаціях положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Результати дисертаційного дослідження достатньою мірою оприлюднені, а зміст та оформлення дисертації відповідають як положенням дисертації так і вимогам, які до них існують. Основні положення роботи знайшли відображення у шести наукових статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України та наукових періодичних виданнях зарубіжних держав, та десяти тезах наукових доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях. Зміст автореферату відповідає основним положенням дисертації.

Дисертація являє собою цілісне і якісно оформлене наукове дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. В цілому позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження К. Д. Янішевської, вважаємо за необхідне звернути увагу дисертанта на окремі положення роботи, що мають спірний характер та недостатньо аргументовані:

1. На сторінці 53 дисертаційного дослідження здобувач розкриває сутність та особливості правового інтересу як обов'язкової ознаки суб'єкта фінансового права. Зокрема, дисертант звертає увагу на те, що правовий інтерес завжди є публічним і в той же час пропонує не заперечувати наявність у податкового агента і приватного інтересу, наприклад щодо зменшення суми податку шляхом отримання певних пільг. Втім така позиція дисертанта потребує уточнення. Виходячи з того, що податковий агент не є платником податків, він не може бути зацікавлений у отриманні пільг, це швидше правовий інтерес платника податків, але не податкового агента.

2. Потребує додаткової аргументації поділ дисертантом юридичних гарантій діяльності податкового агента на правотворчі, правороз'яснювальні та правореалізаційні (с. 83). Оскільки виходячи із основних положень дисертаційного дослідження юридичні гарантії діяльності податкових агентів як суб'єктів фінансового права переплітаються з принципами діяльності таких суб'єктів. Мова йде, зокрема про невідворотність настання юридичної відповідальності у разі порушення норм законодавства, яку дисертант відносить як до принципів так і до гарантій діяльності податкового агента (с. 84).

3. Розглядаючи питання взаємодії між податковим агентом та органом Державної фіскальної служби України дисертант наводить статистичні дані діяльності органів Державної фіскальної служби України за результатами аналізу яких робить висновки про порушення посадовими особами Державної фіскальної служби України вимог законодавства при складенні податкових повідомлень-рішень (с. 170-171). При цьому дисертант не аналізує показники діяльності Управління Державної фіскальної служби України у Сумській області, які надали б можливість чітко уявляти наскільки налагодженою є його взаємодія з податковими агентами в Сумській області.

4. Потребує конкретизації позиція дисертанта щодо запровадження медіації як перспективного способу вирішення спорів між податковим агентом та органом Державної фіскальної служби України. Зокрема, автор визначає, що процедура медіації може бути врегульована на законному, але не підзаконному рівні, але вона має бути добровільною (с. 176). Відповідно до вказаного доцільно все ж таки дисертанту визначитися на законному чи підзаконному рівні має бути регламентована процедура медіації як альтернативний спосіб вирішення спорів між податковим агентом та контролюючим органом.

5. Розкриваючи особливості визначення статусу податкового агента в зарубіжних державах дисертант звертає увагу на досвід Російської Федерації. Зокрема, автор акцентує увагу на ст. 199.1 Кримінального кодексу Російської Федерації, яка передбачає виключно відповідальність податкового агента за

